

‘Vergeet kosten niet in de communicatie over de Wtp’

Eric Veldpaus Anne Laning 3 september 2025

[Laat een reactie achter](#)

In de Wtp werkt het anders met kosten dan onder het ftk. Fondsen moeten goed nadenken over hoe ze pensioen- en vermogensbeheerkosten consistent verwerken en communiceren, anders ontstaat verwarring, waarschuwen Eric Veldpaus en Anne Laning.

Eric Veldpaus

Goede communicatie over de Wet toekomst pensioenen (Wtp) is geen bijzaak, het is een randvoorwaarde. Pensioenfondsen zijn zich hiervan bewust, en de communicatieplannen tonen veel inzet om deelnemers te informeren. Eén aspect blijft echter onbenoemd: de uitvoeringskosten. Met de Wtp verandert er op dat punt iets belangrijks.

Op dit moment publiceren fondsen jaarlijks drie kengetallen: pensioenbeheerkosten per actieve en gepensioneerde deelnemer, vermogensbeheerkosten als percentage van het vermogen en transactiekosten als percentage van het vermogen. Deze kengetallen zijn voor elke deelnemer gelijk en hebben geen directe invloed op hun rechten, omdat de kostenposten via de dekkingsgraad verrekend worden.

Direct ten laste

De overgang op een premieregeling als de Wtp betekent dat vermogensbeheerkosten (circa 85% van de totale kosten) voortaan direct ten laste van de persoonlijke pensioenvermogens komen. Doordat de leeftijdscohorten verschillen in beleggingsbeleid, zullen deze vermogensbeheerkosten, ook in percentage, substantieel verschillen per deelnemer. Omdat jongeren meer blootgesteld worden aan relatief duurdere beleggingscategorieën zal voor hen een hoger kostenpercentage gelden dan voor ouderen.

Daarmee zal het percentage voor kosten vermogensbeheer dat in deelnemerscommunicatie gebruikt wordt niet langer het gemiddelde percentage voor het gehele fonds kunnen zijn. Ook de toelichting op de kosten zal specifiek per leeftijdsgroep gemaakt moeten worden.

Upo

Een tweede aandachtspunt is dat in het nieuwe model voor het uniform pensioenoverzicht (upo) onder de Wtp de kosten voor pensioenbeheer zichtbaar (in euro's) in mindering worden gebracht op het persoonlijk pensioenvermogen op het upo. Maar dit is niet hoe uitvoeringsorganisaties momenteel de administratie inrichten. Daarin worden alleen netto premies, dus ná aftrek van kosten en bijdrage risicopremies, aan de persoonlijke pensioenvermogens toegevoegd. Vermelding van deze kosten vereist dan een correctie buiten de deelnemersadministratie om, waarbij upo en deelnemersadministratie niet meer op elkaar aansluiten.

Anne Laning. Foto: Peter Strelitski

Het upo-model (kosten via het persoonlijke pensioenvermogen) en de Memorie van Toelichting bij de Wtp (kosten via de premie en een kostenvoorziening) lijken hierbij niet consistent. Het is echter voor de uitlegbaarheid en controleerbaarheid cruciaal dat pensioenreglement, administratie en communicatie hier volledig gelijk oplopen.

In de communicatie over de pensioenbeheerkosten komt vervolgens de vraag naar voren: is het bedrag aan kosten pensioenbeheer voor elke deelnemer gelijk? In het huidige kengetal worden de totale kosten pensioenbeheer alleen toegerekend aan actieven en gepensioneerden.

Woekerpolis

Dit zijn zomaar wat vragen, waarvan het goed als besturen er nu al een antwoord op hebben, omdat dit mede invloed heeft op het pensioenreglement en de inrichting van de administratie. Als pensioenfondsen dit niet glashelder uitleggen, kan dit tot verwarring bij de deelnemers leiden. Bij de woekerpolisaffaire ging het immers ook om onduidelijke kosten.

Kosten zijn onderdeel van de pensioenvoorziening, maar niet het hoofdonderwerp. Natuurlijk: administratie, toezicht, vermogensbeheer en communicatie kosten geld. Soms stijgen kosten doordat rendement en vermogen groeien; dat is eerder goed dan slecht nieuws. Het beroemde voorbeeld is ABP: in 2021 betaalde het €2,8 mrd aan performance fees in private equity. Een enorm bedrag. Maar het nettorendement op private equity na aftrek van die kosten was €14,1 mrd, méér dan de totale pensioenpremies dat jaar. Zonder die kosten zou die opbrengst er ook niet zijn geweest.

Context

Dat laat zien dat kosten alleen in hun context kunnen worden beoordeeld. En precies daarvoor heeft de sector al in 2011 de Aanbevelingen Uitvoeringskosten opgesteld, bedoeld voor meer inzicht en verantwoording. Benchmarking tussen fondsen is de kern: alleen door kosten te spiegelen aan vergelijkbare fondsen en beleggingskeuzes, wordt duidelijk waarom ze verschillen en of ze gerechtvaardigd zijn. Dat is niet alleen nuttig voor bestuurders, maar óók voor deelnemers die recht hebben op uitleg.

Want niet elk fonds maakt dezelfde keuzes. Sommige fondsen bieden uitgebreid advies en persoonlijke begeleiding, andere houden het eenvoudig en goedkoop. Het ene fonds kiest voor passief indexbeleggen, het andere voor brede diversificatie inclusief private equity en infrastructuur. Sommige zetten financiële planners in voor keuzebegeleiding, wat leidt tot hogere kosten maar ook tot betere service. Geen van deze keuzes is per definitie goed of

fout, maar deelnemers moeten begrijpen waarom hun fonds de ene route kiest en het andere fonds de andere.

Wtp-kosten apart zichtbaar

De transitie naar het nieuwe stelsel brengt bovendien tijdelijk extra uitgaven met zich mee: aanpassing van administratie, extra controles, communicatie en advies. Maak die apart zichtbaar en leg uit waarom ze nodig zijn en hoe deze zich verhouden tot de voordelen, zoals de invaarbonus voor deelnemers. Alleen zo ontstaat draagvlak.

Onze oproep is helder: besteed ook voldoende aandacht aan de consistente en transparante verwerking van en communicatie over uitvoeringskosten. De Wtp gaat pas werken als deelnemers begrijpen wat er verandert, waarom kosten verschillen en hoe die zich verhouden tot rendement en service. Benchmarking en transparantie zijn daarbij noodzakelijke middelen voor draagvlak.

Eric Veldpaus en Anne Laning waren in 2011 betrokken bij de via zelfregulering tot stand gekomen Aanbevelingen Uitvoeringskosten van de Pensioenfederatie. Dit artikel is op persoonlijke titel geschreven.